

Asia: VN/5283/2020

Hallituksen esitys ulkomaalaislain 5 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksen keskeisimpänä ehdotuksena on luoda edellytykset ratkaista työntekoon perustuvat oleskelulupahakemukset nopeasti ja sujuvasti, samalla korostaen prosessissa osallisena olevien tahojen velvollisuuksia ja vastuita. Työperusteisten lupien käsittelyajan lyhentymisen lisää Suomen kilpailukykyä ja helpottaa esim. opiskelijoiden jäämistä Suomeen valmistumisensa jälkeen.

Työnantajan velvollisuuksista oleskelulupaprosessissa säädettäessä tulisi pyrkiä siihen, että velvollisuuksista ei tulisi työnantajia kuormittavia.

Tätä varmasti helpottaa ajatus siitä, että tiedot saataisiin useista viranomaislähteistä, jolloin työnantajan velvoitteena olisi toimittaa vain työsuhdetta koskevia tietoja Perusteluista ei käy selkeästi ilmi, kuinka tarpeellista tämän lisäksi on työnantajien sertifiointi ja miten se käytännössä vaikuttaa käsittelyprosessien nopeuttamiseen. Mikäli sertifiointiin päädytään, on syytä tarkastella nyt esitetyjä tiukkoja edellytyksiä uudelleen ja mahdollistaa myös laadukkaan rekrytointi- ja henkilöstöhallinnon osaavien PK- ja kasvuyritysten sertifiointi.

Suomessa tutkinnon tai tutkimuksen suorittaneen oleskelulupaa koskevat muutokset ovat oikeansuuntaisia. Toimeentuloedellytyksen laajentaminen siten, että toimeentulo voi koostua myös muusta kuin ansiotyöstä, eli esimerkiksi ansiotyön lisäksi yritystoiminnasta, tukee mm. start-up yrittäjyyttä ja epätyypillisiä työuria, jotka ovat yleisiä korkeakouluista valmistuneilla. Uudistusprosessin lopputavoitteena pitäisi olla, että jokaiselle korkeakoulututkinnon Suomessa suorittaneelle myönnettäisiin automaattisesti pysyvä oleskelulupa.

Ehdotus matkustusasiakirjan voimassaolovaatimuksesta ensimmäistä oleskelulupaa haettaessa vaikuttaa hakijaan myönteisesti. Muutoksessa tulisi kokonaisvaltaisesti ottaa huomioon maahantuloon liittyvien prosessien helpottaminen koko hakuprosessin osalta, eikä vain käsittelyaikojen lyhentäminen laissa määritellystä ajankohdasta alkaen. Tällä hetkellä esim. osa

kansainvälisistä opiskelijoista jättää paikkansa vastaanottamatta maahantuloprosessien keston ja hankaluuden vuoksi. Näiden prosessien sujuvoittaminen lisää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisille opiskelijoille. Joissain tapauksissa opiskelupaikan vastaanottaminen voi jäädä kiinni siitä, että opiskelijalla ei ole mahdollisuutta varata fyysistä tapaamista lähetystöön mm. tunnistautumista (ml. sormenjälkien antoa) varten.

Muutoksessa ehdotettu hakijoiden suullinen kuuleminen verkkoyhteyksien avulla helpottaa osittain prosessia ja siten lisää oleskelulupaa hakevien yhdenvertaisuutta. Ulkoistettua palvelua voitaisiin tarjota erityisesti sellaisissa maissa, joissa ei ole Suomen edustustoa. Tällöin hakijalle ei välttämättä koidu kohtuuttomia ylimääräisiä kustannuksia oleskeluluvan hakemisesta, kun hän pystyy hakemaan lupaa kotimaastaan.

Esityksen puututaan myös ulkomaisen työvoiman käytön lieveilmiöihin ja epäkohtiin. Tämä on kannatettavaa.

Björn Piia
Turun yliopisto

Våg Hans
Turun yliopisto